

EL LLENGUATGE

...que mai
s'hagi dit

La gramàtica normativa prescriu que quan l'adverbi *mai* (i el mateix s'esdevé amb els mots *cap*, *res*, *gens*, *enlloc*, i *ningú*) és usat amb valor negatiu, ha d'anar sempre reforçat, encara que aquest vagi davant el verb, amb la partícula negativa *no*: *Mai no m'havia trobat amb un cas semblant*, *Mai no he dubtat del seu afecte*. I cal remarcar que si algun cop aquestes construccions presenten un caient una mica artificiositat és perquè, en realitat, hi seria més adequada la col·locació de l'adverbi *mai* després del verb. Comparem, efectivament, *Diu que mai no ho farà* i *Diu que no ho farà mai*.

Aquest fet —la norma que prescriu l'ús de *no* reforçant l'adverbi *mai* (i els altres mots que he indicat)— és avui força divulgada i coneguda, però encara n'hi ha molts que obliden o no tenen en compte que aquest reforç —amb la partícula *no*— només convé en les oracions precisament negatives, i se n'ha de prescindir en aquells casos en què *mai* conserva el seu valor afirmatiu original, com en les oracions interrogatives i condicionals: *Que t'hi has trobat mai?*, *Si mai et decideixes, ja ho saps*. I és certament molt més greu d'introduir la partícula *no* en una oració com *Si mai véns, avisa'm*, que no pas de prescindir-ne en una altra com *Mai no se n'hauria ocorregut*.

Hi ha, encara, una altra construcció especial en què *mai* té valor afirmatiu i no ha de dur, per tant, el reforç de la negació *no*. La podem exemplificar amb una frase de Salvador Espriu: *I (pregueu) per l'Escombreta, proferidora dels espinguets més aguts que mai s'hagin llançat de llarg a llarg de la costa. (Primera història d'Esther)*. Badia i Margarit il·lustra aquest cas amb l'exemple *Es l'home més extraordinari que hakis vist mai*. Cal assenyalar que en aquestes construccions l'adverbi *mai* tant pot anar abans del verb (frase d'Espriu) com després (exemple de Badia). Però observem que en frases com aquestes, que són molt usuals, es comet a cada moment la incorrecció de reforçar-les amb la negació *no*, sense tenir en compte el valor afirmatiu que hi té *mai*. Llegim: «La història més llarga que mai no s'hagi explicat», «L'obra més estranya que mai no s'hagi escrit», frases originades sens dubte per la confusió amb *Mai no s'ha explicat una història tan llarga* i *Mai no s'ha escrit una obra tan divertida*, en què *mai* negatiu exigeix el reforç de *no*.

Albert Jané